

Vår ref.:
11/2538- 20

Dato:
06.07.2012

Anonymisert versjon - Uttalelse i klagesak - påstand om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne på spisested

Sakens bakgrunn

X er strekt synshemmet. Den 16. desember 2011 var hun ute med venner for å spise ved Restaurant N. X bestilte øl til maten ved disken, men fikk beskjed om at hun ikke fikk servering fordi servitøren mente hun var overstadig beruset.

Partenes syn på saken

X:

X hevder at hun ble utsatt for diskriminering på grunn av sitt nedsatte syn da hun ble nektet ølservering på spisestedet Restauranten.

X har forklart at hun sikkert var litt fomlete og «rar» da hun kom inn på Restauranten fordi hun må være forsiktig når hun går på nye, ukjente steder. X hadde ikke vært på restauranten tidligere.

Da X ble nektet servering, forklarte hun servitøren at hun ikke var beruset, men at hun var sterkt synshemmet.

Xs mann gikk etter dette og kjøpte en øl til hver av dem. Servitøren kom da bort til bordet og tok ølen fra X. X fikk lov å sitte der og fikk tilbud om å få pengene for ølen tilbake.

En av vennene som var tilstede på Restauranten, Y, har etter forespørsel fra ombudet, sendt vitneforklaring. Y var ikke tilstede i baren da X ble nektet servering, men satt ved siden av henne da hun etterpå ble fratatt ølen. Hun har opplyst at Xs ektemann forsøkte å forklare om Xs synsproblemer, men at det ikke nyttet.

Restauranten:

Restauranten ved Z avviser Xs påstander om diskriminering.

Z opplyser at servitøren som nektet X servering er daglig leder ved Restauranten har kurs i «Ansvarlig Vertskap» og opplæring i skjenkereglene.

Servitøren reagerte på at X hadde ustødig gange, sløret blikk, snøvlet og virket fomlete. Dette er signaler på at en person er tydelig påvirket av alkohol og skal medføre nekt av alkoholservering eller bortvisning fra stedet, og X ble derfor nektet servering av øl.

Etter å ha fått forklaring fra X om at hun var sterkt synshemmet, valgte servitøren likevel å opprettholde nektelsen. Dette på grunn av at servitøren mente X hadde fomlete gange og snøvlet. Xs venner fikk servering.

Da servitøren senere oppdaget at X likevel hadde alkoholholdig drikke, ble denne fratatt henne.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnlattelse har som formål eller virkning at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles, anses ikke som diskriminering etter loven her.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om X ble utsatt for diskriminering på grunn av sitt nedsatte syn da hun ikke fikk servering ved Restauranten.

Ombudet vil i det følgende vurdere situasjonen i baren, at X ble fratatt ølet sitt i etterkant mener ombudet er en direkte følge av nektelsen og vil derfor ikke bli vurdert. Vurderingen bygger derfor på redegjørelsene fra X og Restauranten.

Det første spørsmålet er om X har blitt behandlet dårligere enn andre gjester, og om forskjellsbehandlingen i så fall hadde sammenheng med at X er sterkt synshemmet. Ombudet mener det er ikke tvilsomt at X har blitt behandlet dårligere enn andre gjester i det hun ble nektet servering av øl. Spørsmålet ombudet må ta stilling til er derfor om dette hadde sammenheng med Xs synshemming.

De signalene servitøren skal ha registrert hos X da hun kom til baren for å bestille øl, er sammenfallende med signaler som kjennetegner personer som er tydelig påvirket av alkohol og derfor skal nektes. X forklarte servitøren at hun kan ha virket litt fommelete fordi hun var på en ny, ukjent plass.

Det følger av diskriminerings- og tilgjengelighetslovens forarbeider (Ot.prp. nr. 44, 2007-2008) at det ikke er nødvendig med kjennskap til den nedsatte funksjonsevnen for at en handling eller unnlatelse kan ha en diskriminerende virkning i strid med loven. I saken her ble servitøren gjort kjent med at Xs hadde nedsatte funksjonsevne. Etter å ha fått forklaring fra X om hennes synshemming, valgte servitøren likevel å opprettholde nektelsen. Dette er begrunnet i at hun mente X hadde fommelete gange og at hun snøvlet, og at dette ikke skyldtes hennes svaksynthet. X stiller seg uforstående til at hun skal ha snøvlet. Ombudet står på dette punktet overfor påstand mot påstand og kan ikke ta stilling til dette.

Det står videre i forarbeidene til loven at det ikke er et vilkår at det har vært en intensjon eller hensikt å diskriminere for at en handling skal være i strid med diskrimineringsforbudet. Forbudet mot diskriminering rammer også handlinger eller unnlatelser med diskriminerende *virkning*. Dette er avgjørende for forbudets effektivitet og i tråd med lovens formål som er å hindre

diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne uavhengig av at det ligger en bevisst hensikt til grunn (se s. 98).

Ombudet har ingen holdepunkter for å tro at servitøren har hatt til hensikt å diskriminere X grunnet hennes svaksynthet. Ombudet mener imidlertid servitøren burde ha tatt en ny, grundig vurdering av X på grunnlag av den informasjonen X ga om sin nedsatte synsevne. Selv om Restauranten har redegjort for at servitøren foretok en ny vurdering, fremstår det ikke for ombudet at denne nye vurderingen var grundig nok for å kunne avdekke hvorvidt observasjonene til servitøren hadde sammenheng med Xs nedsatte funksjonsevne eller ikke. Ombudet mener derfor nektelsen fikk en diskriminerende virkning for X. Ombudet understreker imidlertid at det ikke foreligger grunnlag for å kunne ta stilling til om X etter en eventuell ny, grundig vurdering burde ha fått alkoholserving.

På denne bakgrunn mener ombudet at Restauranten brøt forbudet mot diskriminering ved at nektelsen av alkoholserving fikk en diskriminerende virkning.

Konklusjon

Restauranten handlet i strid med diskrimineringsforbudet i diskriminering- og tilgjengelighetsloven § 4 da X ble nektet alkoholserving ved restauranten.
